

การพัฒนาแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะ
ด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู

THE DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL MODEL BY EXPERIENTIAL LEARNING
FOR ENHANCING SPECIAL EDUCATION COMPETENCY OF STUDENT TEACHERS

Received: April 10, 2025

Revised: April 29, 2025

Accepted: June 26, 2025

อนุชา ภูมิสิทธิพร¹

Anucha Phoommisittiporn¹

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

¹Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University,

Phitsanulok 65000, Thailand

¹Corresponding author, E-mail: Anucha.pho@psru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแบบการสอน 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบการสอน 3) ทดลองใช้แบบการสอน 4) ประเมินและปรับปรุงแบบการสอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 31 คน ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบการสอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบทีแบบไม่อิสระ ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้ 1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับนักศึกษาครู ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษและการศึกษาแบบเรียนรวม เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เทคนิคการสอนในชั้นเรียนรวม การจัดการพฤติกรรมในชั้นเรียนรวม การปรับเปลี่ยนเพื่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และบริการสนับสนุนเพื่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และแนวทางการพัฒนาแบบการสอนควรมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ 2. แบบการสอน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ แนวคิดพื้นฐาน หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล พัฒนาขึ้นตามแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม ขั้นการฝึกปฏิบัติ ขั้นการสะท้อนความคิด ขั้นสรุปความคิดรวบยอด และขั้นการทดลองในสถานการณ์ใหม่ และผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบการสอน พบว่า มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3. ผลการทดลองใช้แบบการสอน พบว่า สมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อแบบการสอน พบว่า มีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด และ 4. แบบการสอน มีระดับคุณภาพในด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการสอน, การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์, การศึกษาพิเศษ

ABSTRACT

The purposes of this study are to: (1) investigate the foundational information for the development of the instructional model, (2) develop and validate the quality of the instructional model, (3) implement the instructional model in practice, and (4) evaluate and improve the instructional model. The participants were 31 student teachers from the Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University, who were selected using purposive sampling. The instrument used in this study included the instructional model. Data were analyzed using mean, standard deviation, and paired simple t-test.

The findings can be summarized as follows: (1) The study of foundational information indicated that the problems and needs related to the enhancement of special education competencies among student teachers were, overall, at the highest level. And the essential special education competencies for student teachers include knowledge of special education and inclusive education, understanding of students with special needs, teaching techniques for inclusive classrooms, classroom behavior management, instructional adaptations for inclusive settings, and support services for inclusive education, and the development of the instructional model should focus on promoting experiential learning. (2) The instructional model comprises six components: fundamental concepts, principles, objectives, content, instructional procedures, and assessment and evaluation. It was developed based on a five-step experiential learning framework, which includes: concrete experience, active practice, reflective thinking, conceptualization, and application in new situations. The results of the quality evaluation showed that the model was rated at the highest level of appropriateness. (3) The experimental results indicated that the special education competencies of student teachers significantly improved after the implementation of the instructional model, with statistical significance at the .05 level. Furthermore, the student teachers reported the highest level of satisfaction with the instructional model. and (4) The instructional model was rated at the highest level of quality in terms of usefulness, feasibility, appropriateness, and accuracy.

Keywords: Instructional Model, Experiential Learning, Special Education

ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

สถาบันผลิตและพัฒนาครูต่างให้ความสำคัญกับกระบวนการผลิตและพัฒนาครูว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ เนื่องจากครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ปูทางคุณธรรม จริยธรรม และทักษะที่จำเป็นให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการผลิตและพัฒนาครูทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา 5 ที่กำหนดไว้ว่า การจัดการอุดมศึกษาต้องเป็นไปเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชาการหรือวิชาชีพที่ตนถนัดสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ และสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลกได้ และพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และทักษะที่จำเป็นเป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อรองรับสังคมโลกที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ร่วมแก้ปัญหาสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) โดยในกระบวนการผลิตและพัฒนาครูควรมุ่งเน้นการส่งเสริมสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาครู คือ สมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ ซึ่งปัจจุบันมีการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล เพื่อให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 ได้กำหนดไว้ว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่อง ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพจะกระทำมิได้ และมาตรา 54 ได้กำหนดไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2564) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 ได้กำหนดไว้ว่า บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมทั้งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 5 ได้กำหนดไว้ว่า ให้คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น และให้ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล และมาตรา 8 ระบุว่า สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย (อนุชา ภูมิสิทธิพร และคณะ, 2567)

ในปัจจุบันหลักสูตรครุศาสตรศึกษาศาสตร์ของสถาบันผลิตครูจำนวนมากมิได้มีการกำหนดให้นักศึกษาครูทุกคน ยกเว้นนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ ต้องเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ จึงส่งผลกระทบต่อ

กระบวนการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ไม่สามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียนทุกคนได้ ดังนั้นเพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษาเพื่อการผลิตครูเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดสถาบันผลิตและพัฒนาครูควรตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ซึ่งหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ และผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ “ครู” หน้าที่โดยตรงของครู คือ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน ซึ่งผู้เรียนในระบบการศึกษาประกอบด้วยผู้เรียนปกติทั่วไป ผู้เรียนที่ด้อยโอกาสทางสังคม ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ และที่สำคัญผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ดังนั้นครูจึงต้องมียุทธศาสตร์ความรู้ทางด้านการศึกษาพิเศษเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับผู้เรียนที่มีความหลากหลาย ครูจึงนับได้ว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมทั้งเพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาและการพัฒนาศักยภาพอย่างเท่าเทียม ซึ่งในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมเป็นการจัดการศึกษาที่ไม่ได้เกิดขึ้นมาเอง แต่เกิดจากปัจจัยหลายประการซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีตั้งแต่ทัศนคติและความเชื่อของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักไม่ว่าจะเป็นเด็ก ครู และผู้ปกครอง รวมทั้งแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน หรือแม้กระทั่งสิ่งสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนที่จะมุ่งส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในบรรดาปัจจัยเหล่านี้ กฎเกณฑ์ความสำเร็จที่สำคัญที่สุดขึ้นอยู่กับ “ครู” (Bessarab et al., 2023)

การพัฒนาสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู จึงเป็นแนวทางเพื่อนำมาแก้ปัญหาครูที่อยู่ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมให้สามารถจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยอาศัยกระบวนการที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการสอนแนวคิด “การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์” ซึ่งคอลป์ ได้บัญญัติวงจรการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์นี้ขึ้น โดยเริ่มจากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม ไปสู่ การสะท้อนความคิด การสรุปความคิดรวบยอด และการทดลองในสถานการณ์ใหม่ จนเกิดเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่อง โดยแนวคิดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์นี้ เป็นวิธีการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากการกระทำมีความเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการกระทำจริง ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่โดยเริ่มจากการรับรู้ปัญหา คิดหาแนวทางแก้ไข ลงมือปฏิบัติจนเกิดประสบการณ์จากการปฏิบัติ ผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้ของตนเอง เกิดการปรับเปลี่ยนความรู้เดิมให้เป็นความรู้ใหม่ ซึ่งจะเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการคิดและการทำงานก่อให้เกิดการเรียนรู้ (Kolb, D.A., 1984) ซึ่งการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้นักศึกษาครูได้รับทั้งองค์ความรู้ทางด้านการศึกษาพิเศษและได้รับทั้งประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ อันจะส่งผลที่ดีต่อนักศึกษาครูในการพัฒนาสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ

จากความเป็นมาของปัญหาการวิจัยดังที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาครูได้นำองค์ความรู้ทางด้านการศึกษาพิเศษไปใช้เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู
4. เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม หมายเลขรับรองโครงการวิจัย PSRU-EC No. : 2024/009 ซึ่งแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการสอนฯ ในขั้นตอนที่ 1 เป็นการดำเนินการ 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการศึกษาปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู

1. ประชากร ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2567 ยกเว้นสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ จำนวน 566 คน ที่ผ่านกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูครบทุกรายวิชา และให้ความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scales) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, 2562) ผลการหาคุณภาพ พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้ จากนั้นนำแบบสอบถามไปดำเนินการทดลองใช้ (Try Out) กับ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Method) โดยค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ ควรมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, 2562) ผลการหาค่าความเชื่อมั่น

พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 ซึ่งผลการค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ คือ มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และนำแบบสอบถามที่ได้จากการหาค่าความเชื่อมั่นมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาต่อไป

3. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงประธานหลักสูตรสาขาวิชาเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลกับนักศึกษาครูในหลักสูตรดำเนินการส่งแบบสอบถามไปให้ประธานหลักสูตรสาขาวิชา จำนวน 566 ฉบับ และได้รับคืน จำนวน 520 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.87 หลังจากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน และผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาคิดคะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุด วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากแบบตรวจสอบรายการ โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ในประเด็นสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ และแนวทางการพัฒนารูปแบบการสอนฯ

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ มีคุณวุฒิตรงกับความเชี่ยวชาญในระดับปริญญาเอก มีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป มีประสบการณ์ในการสอนในความเชี่ยวชาญนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 10 ปี และให้ความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ และแนวทางการพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู นำผลที่ได้จากการศึกษาปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู ในระยะที่ 1 ข้างต้นมากำหนดเป็นประเด็นในการสร้างข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ถูกสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู และตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลการหาคุณภาพ พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้ จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ให้ทำจดหมายถึงกลุ่มเป้าหมายเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยในช่วงเวลาของการสัมภาษณ์ผู้วิจัยดำเนินการจดบันทึกการสัมภาษณ์ และจัดพิมพ์ข้อมูลผลการสัมภาษณ์ แล้วนำผลการสัมภาษณ์ส่งให้กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ตรวจทาน เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นที่กำหนดในแบบสัมภาษณ์ โดยดำเนินการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) เป็นการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนฯ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนารูปแบบการสอนฯ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนฯ โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนฯ โดยผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 คือ รูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาคู ประกอบด้วย องค์ประกอบของรูปแบบการสอนได้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอน 2) หลักการของรูปแบบการสอน 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน 4) เนื้อหา 5) ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และ 6) การวัดและประเมินผล ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential learning) ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม โดยการให้นักศึกษาคูได้รับประสบการณ์ตรง ด้วยการเข้าไปมีส่วนร่วม และรับรู้ประสบการณ์ใหม่ด้วยการสังเกตและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเองผ่านสถานการณ์จริง หรือสร้างสถานการณ์จำลอง และพานักศึกษาคูไปสังเกตสถานการณ์นั้นๆ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการฝึกปฏิบัติ โดยการกระตุ้นให้นักศึกษาคูถ่ายทอดความรู้สึก การสะท้อนความคิดผ่านกระบวนการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่ได้รับ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการสะท้อนความคิด โดยการเน้นให้นักศึกษาคูได้ตรวจสอบประสบการณ์ที่ตนได้รับอย่างรอบคอบร่วมกันอย่างหลากหลายแง่มุม และช่วยให้นักศึกษาคูมีการแสดงออกเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความคิดรวบยอด โดยการให้นักศึกษาคูได้วิเคราะห์ข้อมูล หรือประสบการณ์ที่ตนได้รับเพื่อนำมาสรุปองค์ความรู้ของตนเอง ก่อให้เกิดความเข้าใจในประสบการณ์ที่ตนได้รับและนำไปสู่ความคิดรวบยอด และขั้นตอนที่ 5 ขั้นการทดลองในสถานการณ์ใหม่ โดยการให้นักศึกษาคูได้ทดลอง ทดสอบองค์ความรู้ของตน เป็นการประยุกต์หรือทดลองใช้ความรู้ โดยให้นักศึกษาคูนำความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น จนเกิดเป็นแนวทางปฏิบัติของนักศึกษาคูเอง รวมทั้งจากสังเคราะห์สมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษสำหรับนักศึกษาคู สามารถสรุปสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษสำหรับนักศึกษาคูได้ 6 หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษและการศึกษาแบบเรียนรวม หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 หน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอนในชั้นเรียนรวม หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 หน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการพฤติกรรมในชั้นเรียนรวม หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 หน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเพื่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 หน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับบริการ

สนับสนุนเพื่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ผลการประเมิน พบว่า 1) รูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษา มีผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.82 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.41 ถือว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปตามเกณฑ์ 2) คู่มือการใช้รูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู มีผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.84 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.37 ถือว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปตามเกณฑ์ 3) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้ 4) แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการสอน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้ 5) แบบทดสอบวัดสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ และสามารถนำไปใช้ได้ ค่าความยาก อยู่ระหว่าง 0.40 ถึง 0.73 ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.40 ถึง 0.60 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้ 6) แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครู ที่มีต่อรูปแบบการสอน โดยวิธีการเชิงระบบ (Systems Approach) ประเมินจาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Output) ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) (รัตนะ บัวสนธ์, 2565) มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้ และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอน กับนักศึกษาครู ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2567 จำนวน 31 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังทดลอง (One Group Pretest - Posttest Design) ดำเนินการสอนโดยใช้รูปแบบการสอน กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน ในวันพุธ เวลา 13.00 – 17.00 น. วันละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง ทำการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ และแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อรูปแบบการสอน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2567 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบทีแบบไม่อิสระ

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) เป็นการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการสอน

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินคุณภาพของรูปแบบการสอน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ มีคุณวุฒิตรงกับความเชี่ยวชาญใน

ระดับปริญญาเอก มีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป มีประสบการณ์ในการสอนในความเชี่ยวชาญนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 10 ปี และให้ความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) ตามเกณฑ์การประเมินทางการศึกษา 4 มาตรฐาน ได้แก่ ความเป็นประโยชน์ (utility) ความเป็นไปได้ (feasibility) ความเหมาะสม (propriety) และความถูกต้อง (accuracy) (Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J., 2007) นำแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการสอนฯ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลการหาคุณภาพ พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้ จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำเป็นแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการสอนฯ ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ให้ทำจดหมายถึงกลุ่มเป้าหมายเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล ดำเนินการส่งแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการสอนฯ ไปให้กลุ่มเป้าหมายทางไปรษณีย์ จำนวน 15 ชุด หลังจากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการสอนฯ ที่ได้รับกลับคืน และผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาคิดคะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการสอนฯ ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุด และวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพของรูปแบบการสอนฯ ในด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การพิทักษ์สิทธิประชากร/กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิประชากร และกลุ่มตัวอย่าง หรือกลุ่มเป้าหมาย โดยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้วิจัย อธิบายวัตถุประสงค์และขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างทราบ พร้อมทั้งชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่างว่าการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจจะให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง และให้เซ็นใบยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย และแจ้งให้ทราบว่าเมื่อร่วมเข้าโครงการวิจัยแล้ว หากกลุ่มตัวอย่างต้องการออกจากกรวิจัย สามารถกระทำได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อประชากร และกลุ่มตัวอย่าง หรือกลุ่มเป้าหมาย และองค์กร และข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมายจะถือเป็นความลับ และในการรวบรวมข้อมูลจะไม่ระบุชื่อ หรือที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่าง โดยจะนำไปใช้ในประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น ส่วนผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม และข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายภายใน 1 ปี ภายหลังจากที่ผลการวิจัยได้รับการเผยแพร่แล้ว

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการสอนฯ พบว่า 1. ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู พบว่า นักศึกษาครูมีปัญหาและความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. สมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษที่สำคัญและจำเป็นสำหรับนักศึกษาครู ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษและการศึกษาแบบเรียนรวม เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เทคนิคการสอนในชั้นเรียนรวม การจัดการพฤติกรรมในชั้นเรียนรวม การปรับเปลี่ยนเพื่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และบริการสนับสนุนเพื่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และแนวทางการพัฒนารูปแบบการสอนควรมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนฯ พบว่า รูปแบบการสอนฯ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอน 2) หลักการของรูปแบบการสอน 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน 4) เนื้อหา 5) ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และ 6) การวัดและประเมินผล พัฒนาขึ้นตามแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม 2) ขั้นการฝึกปฏิบัติ 3) ขั้นการสะท้อนความคิด 4) ขั้นสรุปความคิดรวบยอด และ 5) ขั้นการทดลองในสถานการณ์ใหม่ และผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนฯ พบว่า โดยรวมทั้งฉบับ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนฯ พบว่า 1) ผลการศึกษสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อรูปแบบการสอนฯ พบว่า มีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการสอนฯ พบว่า มีระดับคุณภาพในด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการสอนฯ พบว่า 1. ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู พบว่า ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู พบว่า นักศึกษาครูมีปัญหาและความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. สมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษที่สำคัญและจำเป็นสำหรับนักศึกษาครู ได้แก่ 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษและการศึกษาแบบเรียนรวม 2) ด้านความรู้เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 3) ด้านความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอนในชั้นเรียนรวม 4) ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการพฤติกรรมในชั้นเรียนรวม 5) ด้านความรู้เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเพื่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และ 6) ด้านความรู้เกี่ยวกับบริการสนับสนุนเพื่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และแนวทางการพัฒนารูปแบบการสอนฯ ควรมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ จากผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครูมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนา

วิชาชีพครู ซึ่งสะท้อนผ่านผลการตอบแบบสอบถามที่นักศึกษาครูให้ข้อมูล ทั้งทางด้านปัญหาและความต้องการที่อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครูจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากในการจัดการศึกษา หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของทุกสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาพิเศษ เพราะในทุกสถานศึกษาจะมีผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้าเรียนร่วมกับผู้เรียนปกติทั่วไป ดังนั้นหากนักศึกษาครูมีสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษย่อมส่งผลที่ดีต่อการจัดการศึกษา หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกคน นอกจากนี้แล้วยังตอบสนองต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษที่ให้ความสำคัญต่อผู้เรียนที่มีความหลากหลายทั้งผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ผู้เรียนที่มีความบกพร่อง และผู้เรียนที่ด้อยโอกาสทางสังคม และด้านแนวทางการพัฒนารูปแบบผู้ทรงคุณวุฒิต่างเห็นพ้องร่วมกันว่า รูปแบบการสอนควรมุ่งส่งเสริมให้นักศึกษาครูได้รับความรู้ผ่านการได้รับประสบการณ์ตรงทางด้านการศึกษาพิเศษ ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ สุราทิพย์ สังข์แก้ว (2560) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส กลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในตำแหน่งข้าราชการ พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับผู้พิการและเด็กด้อยโอกาส จำนวน 352 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านความรู้ ความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านทักษะ และความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านเจตคติ และเมื่อวิเคราะห์รายด้านปรากฏว่า มีความต้องการในการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับ วรณิ เจตจำนงฯ และคณะ (2560) ได้ศึกษามาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของครูการศึกษาพิเศษจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานวิชาชีพและงานด้านการศึกษาในประเทศไทย 5 กลุ่ม ได้แก่ ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหาร ผู้ผลิต บุคลากรครูการศึกษาพิเศษ ผู้ปฏิบัติ และผู้รับบริการ ผลการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันมาตรฐานวิชาชีพครูมีความเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาให้เป็นมาตรฐานวิชาชีพครูเฉพาะทาง และหากนำกฎหมายและนโยบายที่มีอยู่มาปฏิบัติจริงจะเป็นประโยชน์กับการจัดบริการทางการศึกษาพิเศษเป็นอย่างมาก ปัญหาสำคัญที่พบคือความพิการและสถานศึกษาที่จัดการเรียนร่วมให้มีความแตกต่างและสอดคล้องตามบริบทที่ปฏิบัติงานอยู่ ส่วนมาตรฐานด้านประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติตนสำหรับครูการศึกษาพิเศษในสถานศึกษาทั้ง 2 บริบท สามารถใช้มาตรฐานเดียวกันได้ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอนาคต ได้แก่ การขาดแคลนบุคลากร ข้อยกจำกัดในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมพัฒนา

ตนเองของครูการศึกษาพิเศษและการให้บริการทางการศึกษาอย่างไม่เป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ ครูการศึกษาพิเศษจึงมีคุณสมบัติเฉพาะทั้งในด้านความรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะในการปฏิบัติงานสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และสอดคล้องกับ ยุพิน บุญประเสริฐ (2565) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนจัดการเรียนรวม กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้เชี่ยวชาญ และศึกษานิเทศก์ จำนวน 268 คน เครื่องมือคือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1.การพัฒนาหลักสูตร 1.1 สภาพปัจจุบัน ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้อยู่ไม่เพียงพอ ยังขาดจิตวิทยาการดูแลนักเรียน การใช้สื่อ เทคนิคการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล ความต้องการคือสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ 1.2 หลักสูตร ประกอบด้วย 1) เหตุผลและความจำเป็น 2) วิสัยทัศน์ 3) จุดมุ่งหมาย 4) หลักการ 5) สมรรถนะที่มุ่งเน้น 6) โครงสร้าง 7) เนื้อหา 8) แนวการจัดกิจกรรม 9) สื่อ และแหล่งเรียนรู้ 10) การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด รวมทั้งสอดคล้องกับ วิรัตน์ สุทัศน์ และสาธิต ทรัพย์รวงทอง (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเฉพาะความพิการกลุ่ม 5 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาและนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 5 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู จำนวน 121 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการจัดประชุมสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการการพัฒนาสมรรถนะครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามสมรรถนะเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะหลักมีความต้องการพัฒนาสูงสุดคือคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ รองลงมาคือด้านบริการที่ดี ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน คือ มีความต้องการในการแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพใหม่ๆ ด้านพัฒนาตนเอง คือ มีความต้องการในการได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านการทำงานเป็นทีม คือความต้องการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การรับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ในการทำงาน ตามลำดับ สมรรถนะประจำสายงาน มีความต้องการพัฒนาสูงสุดคือด้านบริหารจัดการชั้นเรียน คือ มีความต้องการในการส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งการแก้ปัญหาและการพัฒนาผู้เรียน รองลงมาคือด้านการพัฒนาผู้เรียน คือ ความต้องการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล การจัดกิจกรรมฟื้นฟูศักยภาพด้านร่างกาย อารมณ์สังคมสติปัญญาของผู้เรียน รวมทั้งการช่วยเหลือพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านการเรียนรู้และการปรับพฤติกรรมเป็นรายบุคคล ด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คือ ความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมและสอดคล้องกับวัยและความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งความต้องการในการผลิตสื่อหรือนวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านการวิเคราะห์สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน คือ ความต้องการในการประยุกต์ใช้องค์ความรู้จาก

กรณีศึกษาหรืองานวิจัยอื่นๆ เพื่อมุ่งแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน และด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ คือความต้องการในการสร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือกับเครือข่าย ชุมชน ผู้ปกครอง ครู และองค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาตามลำดับ และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครู คือ 1) การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนและการให้ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การสอดแทรกความเป็นประชาธิปไตย ความภาคภูมิใจในความเป็นไทยให้แก่ผู้เรียน 3) การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึงทันต่อสถานการณ์

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนฯ พบว่า รูปแบบการสอนฯ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอน หลักการของรูปแบบการสอน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน เนื้อหา ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล พัฒนาขึ้นตามแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม ขั้นการฝึกปฏิบัติ ขั้นการสะท้อนความคิด ขั้นสรุปความคิดรวบยอด และขั้นการทดลองในสถานการณ์ใหม่ และผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนฯ พบว่า โดยรวมทั้งฉบับ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษสำหรับนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้นได้มีคุณภาพตามเกณฑ์การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับ ปณิศา ไชยลือชา (2560) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนภาษาอังกฤษแนวคิดที่สมดุลสำหรับภาษานักเรียนชั้นปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล โดยกระบวนการเรียนการสอนมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสาธิต ขั้นเรียนรู้ ขั้นฝึกทักษะ ขั้นนำไปใช้ และขั้นสรุปและประเมินผล และสอดคล้องกับ รุจิระชัย เมืองแก้ว และคณะ (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานบนฐานของการวิจัยที่สร้างเสริมสมรรถนะด้านการวิจัยของนิสิตพยาบาล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานบนฐานของการวิจัยที่สร้างเสริมสมรรถนะด้านการวิจัยของนิสิตพยาบาล ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับ ต้องชนะ หมั่นบรรจง และคณะ (2565) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คือ AEDRCAE Model มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวิเคราะห์และรับประสบการณ์ ขั้นออกแบบและสะท้อนการเรียนรู้ ขั้นการสร้างมโนทัศน์ ขั้นการประยุกต์ใช้ และขั้นการประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความ

เหมาะสมต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ ขบา พันธุ์ศักดิ์ (2550) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการร่วมงานอย่างร่วมรู้สึกระหว่างผู้ปกครองและครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการร่วมงานอย่างร่วมรู้สึกระหว่างผู้ปกครองและครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการร่วมงานอย่างร่วมรู้สึกระหว่างผู้ปกครองและครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย มีองค์ประกอบสำคัญ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการร่วมงานอย่างร่วมรู้สึกระหว่างผู้ปกครองและครู ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รูปแบบมีกระบวนการร่วมงานอย่างร่วมรู้สึกระหว่างผู้ปกครองและครู 3 ขั้นตอน และรูปแบบมีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน คือ การเตรียมการก่อนรับประสบการณ์ การได้รับประสบการณ์จริง เป็นการปฏิบัติของผู้เรียนด้วยการสืบสอบแบบกลุ่ม การทบทวนความคิด การสรุปข้อความรู้ และการนำไปปฏิบัติ รวมทั้งสอดคล้องกับ กิตติคม คาวีรัตน์ (2553) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อิงประสบการณ์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ด้วยการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed methods Research) ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนของรูปแบบ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นการให้ความรู้และการสร้างความตระหนัก ขั้นการสร้างเสริมความรู้ ขั้นการสร้างผลงาน ขั้นการนำเสนอผลงาน และขั้นการประเมินผลการเรียนรู้และการสะท้อนกลับ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนฯ พบว่า 1) ผลการศึกษาสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อรูปแบบการสอนฯ พบว่า มีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษสำหรับนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและสามารถใช้เพื่อการพัฒนา นักศึกษาครูได้ นอกจากนั้นแล้วกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เป็นกระบวนการที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้สมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษได้เป็นอย่างดี อันเนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้จะเริ่มตั้งแต่การส่งเสริมให้นักศึกษาครูได้รับประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรม หลังจากนั้นให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการฝึกปฏิบัติ และส่งเสริมให้นักศึกษาครูได้สะท้อนความคิดในเรื่องที่เรียนรู้ รวมทั้งให้นักศึกษาครูได้สรุปความคิดรวบยอด และท้ายที่สุด คือการให้นักศึกษาครูได้นำองค์ความรู้ที่ผ่านกระบวนการสรุปความคิดรวบยอดไปทดลองในสถานการณ์ใหม่ จึงส่งผลให้สมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษของนักศึกษาครูดีขึ้นและเกิดความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ต้องชนะ หมั่นบรรจง และคณะ (2565) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชา

การศึกษาปฐมวัย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และ ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ที่มีต่อทักษะการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการเรียนรู้ของ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยหลังการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์โดยรวมมีทักษะการเรียนรู้ในระดับ ดีมาก และระดับคุณภาพความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เชิงประสบการณ์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ พงศธร สุกิตญาณ (2563) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนเพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาให้กับนักเรียนครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของ รูปแบบ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูง กว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งสอดคล้องกับ ประภาวรรณ สมุทรเผ่าจินดา (2564) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่เน้น กิจกรรมเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของครูประจำศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีใน การจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. ก่อนและหลังการใช้แผนการจัดกิจกรรม และศึกษาเจตคติที่มีต่อการ ใช้เทคโนโลยีในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. ผลการวิจัย พบว่ามีคะแนนสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีใน การจัดกระบวนการเรียนรู้หลังการใช้แผนการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการใช้แผนการจัดกิจกรรมฯ โดยมีคะแนน ความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการใช้แผนการจัดกิจกรรมสูงขึ้น และมีเจตคติต่อการ ใช้เทคโนโลยีในการจัด กระบวนการเรียนรู้ในระดับมาก

4. ผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการสอนฯ พบว่า มีระดับคุณภาพในด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการวิจัยแสดงให้เห็น ว่ารูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับ นักศึกษาครูที่ พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและสามารถใช้เพื่อการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครูได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติคม คาวีรัตน์ (2553) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะสำหรับ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อส่งเสริมสุข ภาวะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินการใช้รูปแบบ พบว่า ความรู้ พฤติกรรม ทักษะกระบวนการ ทักษะมนุษยสัมพันธ์ เจตคติการสร้างเสริมสุขภาวะหลังสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ ความรับผิดชอบและความคิดเห็น ของนักศึกษาต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของอาจารย์อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ อิศริญญา ฉิมพลี (2560) การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมศักยภาพบุคลากรครูโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยาด้านการวิจัยด้วย กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินรูปแบบการส่งเสริมศักยภาพ บุคลากรครูฯ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการส่งเสริมศักยภาพบุคลากรครูโรงเรียนในด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด รวมทั้งสอดคล้องกับ อนุชา ภูมิสิทธิพร

วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ

และคณะ (2567) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างศักยภาพด้านการวิจัยทางการศึกษาพิเศษ สำหรับครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินหลักสูตรฯ ผลการวิจัย พบว่า มีระดับคุณภาพในด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1. สถาบันผลิตครูที่จะนำเอารูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครูไปใช้ควรมีการศึกษารูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครูอย่างละเอียด เพื่อประโยชน์สูงสุด
2. รูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครูเหมาะสมสำหรับนักศึกษาครู หากผู้สนใจจะนำไปใช้เพื่อการพัฒนาศักยภาพครูที่ไม่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ ก็สามารถทำได้ เนื่องจากครูเหล่านี้มีความจำเป็นต้องนำความรู้ไปเพื่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
3. การนำรูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครูไปใช้ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ 5 ขั้นตอนโดยต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้ครบทุกขั้นตอนตามที่กำหนดในรูปแบบการสอน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับครูที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม หรือโรงเรียนเฉพาะความพิการ หรือ ศูนย์การศึกษาพิเศษ
2. ควรศึกษารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู โดยใช้หลักการ แนวคิด ทฤษฎี หรือวิธีการจัดการเรียนรู้อื่นๆ อาทิ การฝึกอบรมด้วยการปฏิบัติงานจริง (On the Job Training) หรือกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ PLC

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยและการนำนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ให้การสนับสนุนการวิจัย และขอขอบพระทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยมา ณ โอกาสนี้

บรรณานุกรม

- กิตติคม คาวีรัตน์. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะสำหรับ
นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 2(2), 108-121.
- ชบา พันธุ์ศักดิ์. (2550). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือโดย
การร่วมงานอย่างร่วมรู้สึกระหว่างผู้ปกครองและครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- ต้องชนะ หมั่นบรรจง และคณะ. (2565). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะ
การเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย. *วารสารร้อยแก่นสารวิชาการ*, 7(4), 60-81.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *หลักการวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประภาวรรณ สมุทรเผ่าจินดา. (2564). ผลการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้จาก
ประสบการณ์ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีในการจัดกระบวนการเรียนรู้
ของครูประจำศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*,
36(3), 210-220.
- ปณิศา ไชยลือชา. (2560). การพัฒนารูปแบบการเขียนภาษาอังกฤษแนวคิดที่สมดุลสำหรับภาษานักเรียนชั้นปี
ที่ 6. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์*, 11(1), 78-89.
- พงศธร สุกิตญาณ. (2563). การพัฒนารูปแบบการสอนเพศศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และ
การเรียนรู้ร่วมกันเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสอนเพศศึกษาให้กับนักเรียนครู.
วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกีฬาแห่งชาติ, 12(3), 150-159.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). *วิธีวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 9). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยุพิน บุญประเสริฐ. (2565). การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนนักเรียนที่มี
ความบกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนจัดการเรียนรวม. [วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยพะเยา].
- รัตนะ บัวสนธ์. (2565). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). *พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562*. สืบค้นจาก
https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/057/T_0054.PDF.
- รุจิระชัย เมืองแก้ว และคณะ. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานบนฐานของการวิจัยที่
สร้างเสริมสมรรถนะด้านการวิจัยของนิสิตพยาบาล. *วารสารสุขภาพและการศึกษาพยาบาล*, 22(2),
74-92.
- วรรณิ์ เจตจำนงนุช และคณะ. (2560). มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษ. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 30(2),
161-186.

- วิรัตน์ สุทัศน์ และสาธิต ทรัพย์รวงทอง. (2561). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเฉพาะความพิการกลุ่ม 5 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน วรณีย์ สุขสารท (บ.ก.), The 13th RSU National Graduate Research Conference. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 13 ประจำปีการศึกษา 2561 (หน้า 1902-1916). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.
<https://rsujournals.rsu.ac.th/index.php/rgrc/article/view/743/511>.
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2564). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- สุชาติพิทย์ สังข์แก้ว. (2560). ความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. [งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- อนุชา ภูมิสิทธิพร และคณะ. (2567). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างศักยภาพด้านการวิจัยทางการศึกษาพิเศษสำหรับครู ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม. วารสารการศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 4(1), 97-112.
- อิทธิพัทธ์ สุทนต์พรกุล. (2562). การวิจัยทางการศึกษา: แนวคิดและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิสริยญา ฉิมพลี. (2560). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมศักยภาพบุคลากรครูโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยาด้านการวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- Bessarab, A., Antonenko, I., Turubarova, A., Smoliak, V., & Morenko, O. (2023). Inclusive education: strategies and methods of implementation in the context of modern pedagogy. *Brazilian Journal of Education, Technology and Society (BRAJETS)*, 16(2), 165-177.
- Kolb, D.A. (1984). *Experiential Learning: experience as the source of learning and development*. Englewood Cliff, N.J.: Prentice – Hall.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation theory, models, and applications*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.